

**Opinia ornitologiczna i chiropterologiczna z
zaleceniami kompensacji przyrodniczej na
potrzeby termomodernizacji budynku przy
ul. Ogrodowej 12 w Jaworzynie Śląskiej**

Wykonane przez Firmę Milvus Szymon Wójcik

Jaworzyna Śląska, kwiecień 2025 r.

Metodyka badań ptaków

Wizję terenową mającą na celu ocenę populacji ptaków zasiedlających niniejszy budynek wykonał Szymon Wójcik dn. 27.04.2025 r. w godz. 10:00 - 11:30 i 21.04.2025 r. w godz. 19:50 - 20:30. Dokonano oceny liczebność ptaków zasiedlających budynki tj. kawka *Corvus monedula*, gołąb miejski *Columba livia forma urbana*, szpak *Sturnus vulgaris*, wróbel *Passer domesticus*, mazurek *Passer montanus*, sikory *Parus sp.*, puszczyk *Falco tinnunculus*, kopciuszek *Phoenicurus ochruros* ze szczególnym uwzględnieniem jerzyka *Apus apus* na podstawie:

- gniazdowania ptaków
- aktywności ptaków wokół budynku oraz wlatywania do gniazd w szczelinach ścian
- ilości i wielkości szczelin wlotowych i stanu stropodachu, ścian oraz blachy na ścianie szczytowej
- śladów działalności ptaków (odchody, fragmenty gniazd)

Istotnym kryterium była wiedza autora dotycząca występowania gatunków w innych podobnych badanych przez niego budynkach w sezonie lęgowym. Autor wykorzystał m.in. wiedzę własną zgromadzoną podczas wykonywania „Inwentaryzacji jerzyka w Jaworznie w latach 2008-2010” (dane z ponad 150 budynków) oraz opinii ornitologicznych i chiropterologicznych wykonywanych na potrzeby termomodernizacji (ponad 950 budynków) w latach 2008-2025 w około 60 innych miastach. Zgromadzone dane na temat konstrukcji budynków, obecności szczelin i nisz lub ich braku, rodzaju stropodachu etc. są bazą pozwalającą na dobrą ocenę potencjalnego gniazdowania ptaków w sezonie i poza sezonem lęgowym w budowlach różnego rodzaju.

Wnioski

Budynek 2 kondygnacyjny z poddaszem. Gniazdowanie ptaków stwierdzono w narożnikach jaskółek dachowych, które oznaczono na zdjęciach.

Gatunki gniazdujące

Stwierdzono gniazdowanie następujących gatunków ptaków:

- wróbel *Passer domesticus* – 7 par ptaków. Gniazdowanie w szczelinach oznaczonych na zdjęciach.

- jerzyk *Apus apus* – 3-4 pary ptaków. Jerzyki przylatują do miasta dopiero na przełomie kwietnia i maja, więc aktualna ocena liczebności oparta jest o stan ścian budynku, obecność szczelin, wlotów do stropodachu, wystającego materiału gniazdowego, itp. Jest to potencjalna populacja gatunku i ptaki mogą gniazdować w szczelinach wspólnie lub wymiennie z wróblem.

Metodyka badań nietoperzy

Wizję terenową mającą na celu ocenę populacji nietoperzy zasiedlających niniejszy budynek wykonał Szymon Wójcik dn. 21.04.2025 r. w godz. 19:50 - 20:30. Gatunki nietoperzy występujące w Polsce są często związane z obiektami pochodzenia antropogenicznego. Budynki zajmowane są najczęściej przez pojedyncze osobniki oraz rzadziej przez niewielkie kolonie rozrodcze. Miejscami zasiedlanymi przez te ssaki są: stropodach, szczeliny pod parapetami, strych, a także piwnice. Podczas prac ociepleniowych może dojść do zamknięcia wlotów do miejsc gniazdowania, co skutkuje utratą siedliska i porzuceniem siedliska przez nietoperze w kolejnym sezonie rozrodczym.

Kontrole wiosenne pozwalają wykryć obecności nietoperzy wizualnie i za pomocą detektora. Fizyczne wykrycie osobników jest również możliwe na skutek stwierdzenia odchodów tych zwierząt. Ewentualna kompensacja dla nietoperzy w tym okresie jest często określana w oparciu o wiedzę własną autora pochodzącą z bloków, w których w sezonie letnim, przy optymalnych warunkach pogodowych ($>20^{\circ}\text{C}$, bezwietrznie) stwierdził on ich występowanie.

Wnioski

Warunki atmosferyczne na potrzeby badań nietoperzy, uwzględniając porę roku były dobre (temp. $12-15^{\circ}\text{C}$, bezwietrznie, zachmurzenie umiarkowane). Nie odnotowano wizualnych stwierdzeń nietoperzy, nie uzyskano również nagrań na detektorze Anabat SD2.

Biorąc pod uwagę dane własne autora pochodzące z około 950 budynków, dla których prowadzone były głównie obserwacje ptaków wizualne stwierdzenia nietoperzy podczas kontroli wieczornych występowania jerzyka dotyczyły około 5-10 % budynków. Były to budowle głównie z wielkiej płyty; niewielki odsetek (10-20%) stanowiły również konstrukcje starsze z lat 50-tych o 60-tych. W tego typu konstrukcjach autor kilkakrotnie stwierdzał obecność nietoperzy tj. nocek duży, czy borowiec wielki.

Metody kompensacji dla nietoperzy

W niniejszym przypadku ze względu na małą liczbę potencjalnych siedlisk i brak stwierdzeń nietoperzy nie zalecono kompensacji w postaci budki podtynkowej.

Metody kompensacji dla ptaków

Zalecono wywieszenie:

- 6 budek dla jerzyka *Apus apus* od strony wschodniej (2 budki) północnej (4 budki) na ścianie szczytowej budynku. Umieszczenie budek dla jerzyka pokazano na zdjęciach. Idealnym rozwiązaniem jest wkomponowanie budek dla jerzyka w styropian tak, aby nie wystawały one ze ściany, a widoczna była jedynie szczelina wlotowa. Wykluczy to późniejsze zacieki wokół budki, niszczenie elewacji, przedostawanie się wilgoci do wewnątrz i gnicie samej budki. Jest to wspólna kompensacja dla jerzyka i wróbla (częściowa).
- 4 budek dla wróbla *Passer domesticus* na dowolnych drzewach liściastych wokół budynku (około 100 metrów wokół), otworem wlotowym w kierunku północnym, na wysokości min. 3 metrów. Odległość między budkami min. 15 metrów.

Harmonogram prac ociepleniowych

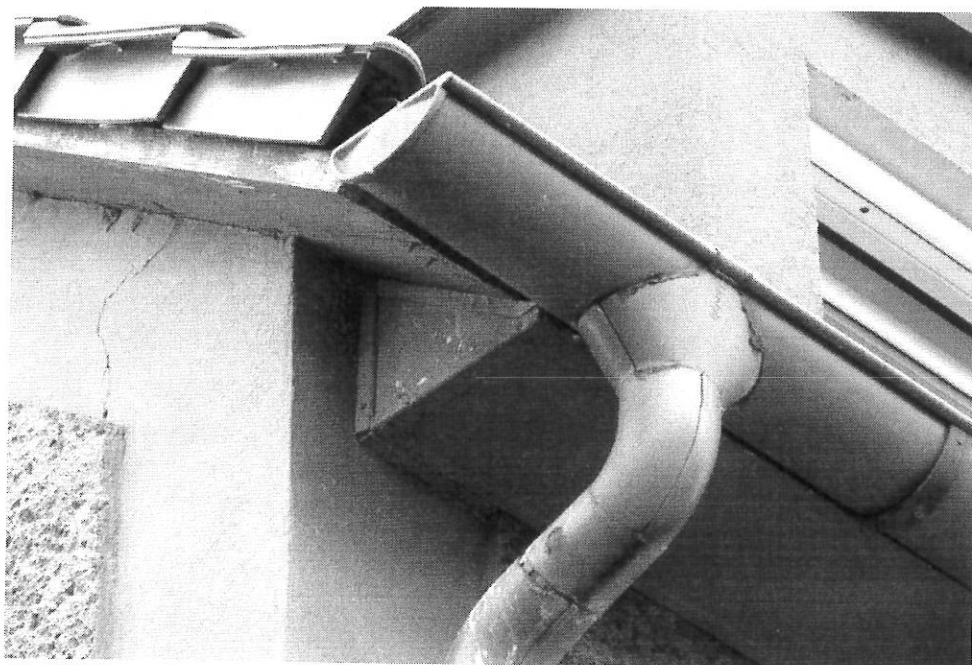
Należy zastosować się do następujących zaleceń:

- Jeśli prace planowane są w sezonie lęgowym (1 marzec – 31 sierpień) i zostanie stwierdzona obecność gniazdujących ptaków, konieczne jest wówczas pozostawienie wolnych od prac budowlanych do końca sezonu lęgowego miejsc, w których gniazdują ptaki. Wiąże się to zwykle z pozostawieniem wolnej przestrzeni w promieniu 2 metrów od miejsca gniazdowania (w przypadku jerzyka 4 metry poniżej wlotów). W przypadku braku gniazdowania prace można kontynuować.
- Zalecenia w przypadku nietoperzy są podobne jak podane dla ptaków. Jeśli w trakcie rozpoczęcia prac zostanie stwierdzona obecność nietoperzy w budynku należy pozostawić wolną przestrzeń w promieniu 2 metrów od wlotu do końca sezonu rozrodczego (umownie do końca lipca). W sierpniu jednak należy sprawdzić, czy nietoperze nie przebywają jeszcze w budynku, gdyż może to mieć miejsce do października. Nietoperze mogą również zasiedlić budynek po sezonie rozrodczym przebywając w nim do jesieni. Podobnie zalecenia obowiązują również, gdyby prace prowadzone były w latach późniejszych.

Dokumentacja fotograficzna

Fot.1. Widok budynku od strony wschodniej. Okręgami oznaczono miejsca gniazdowania wróbla
(aut. Szymon Wójcik).

Fot.2. Siedlisko wróbla, w szczelinie, w zbliżeniu na ścianie wschodniej (aut. Szymon Wójcik).

Fot.3. Ściana wschodnia. Oznaczono miejsca gniazdowania wróbla (aut. Szymon Wójcik).

Fot.4. Siedlisko wróbla w zbliżeniu, na ścianie wschodniej (aut. Szymon Wójcik).

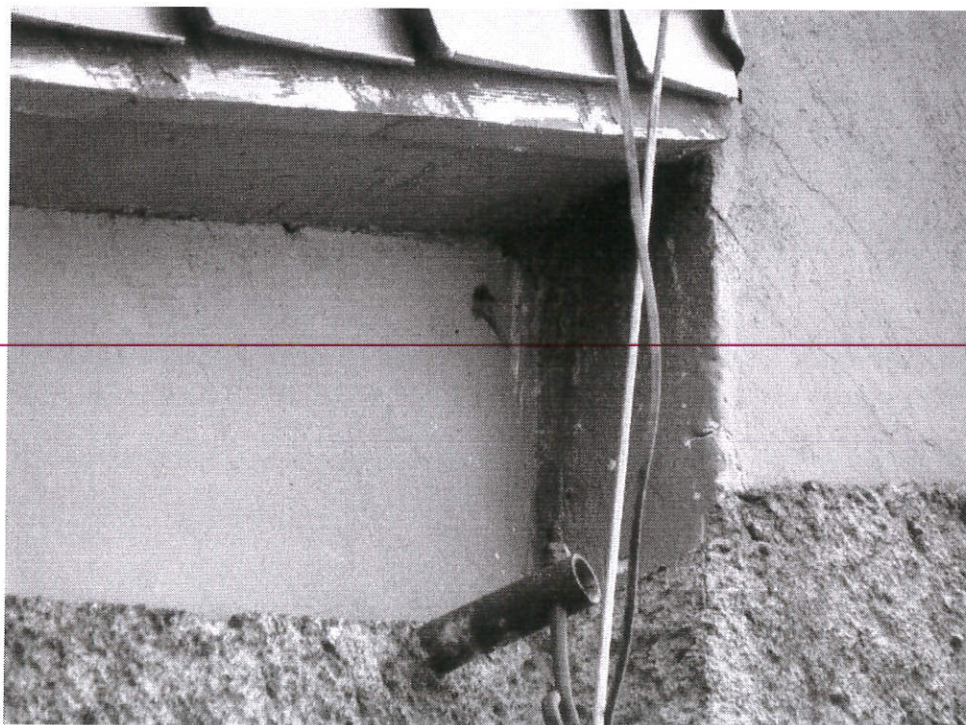
Fot.5. Wróbel przy miejscu gniazdowania na ścianie wschodniej (aut. Szymon Wójcik).

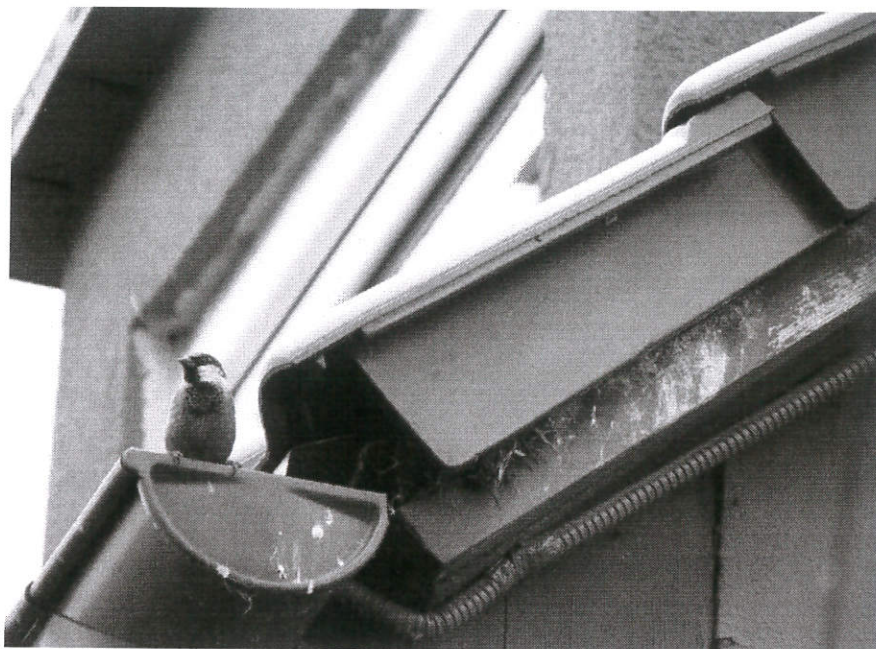
Fot.6. Wróbel przy miejscu gniazdowania na ścianie wschodniej. (aut. Szymon Wójcik).

Fot.7. Widok budynku od strony południowo - zachodniej. Oznaczono miejsca gniazdowania wróbla (aut. Szymon Wójcik).

Fot.8. Miejsce gniazdowania wróbla na ścianie południowej w zbliżeniu (aut. Szymon Wójcik).

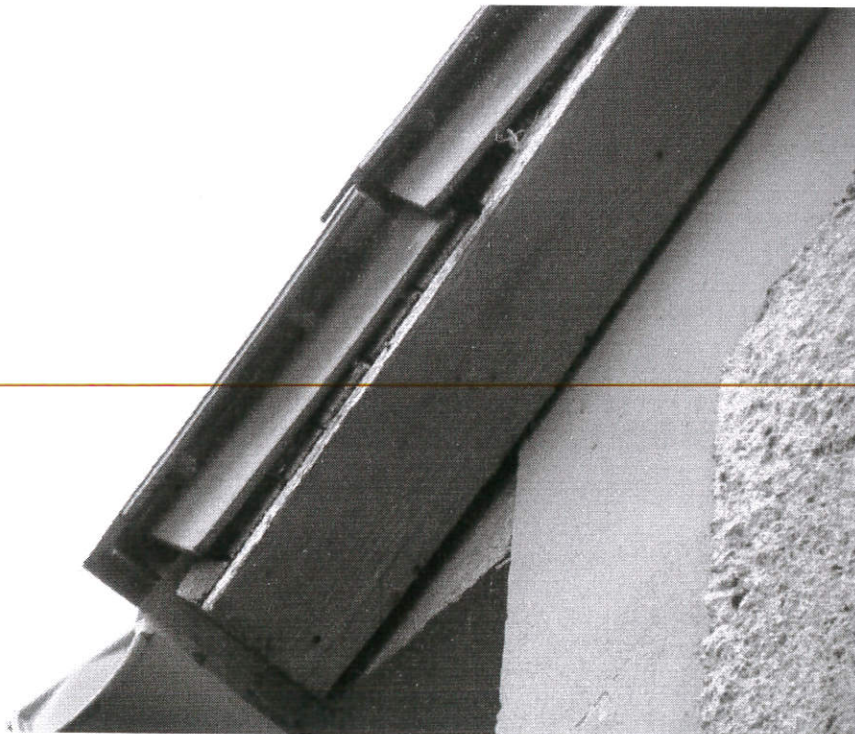
Fot.9. Wróbel przy miejscu gniazdowania w narożniku południowo – zachodnim (aut. Szymon Wójcik).

Fot.10. Oznaczono miejsca gniazdowania wróbla i stare gniazda (aut. Szymon Wójcik).

Fot. 11. Miejsce gniazdowania wróbla w zbliżeniu, w narożniku na ścianie zachodniej (aut. Szymon Wójcik).

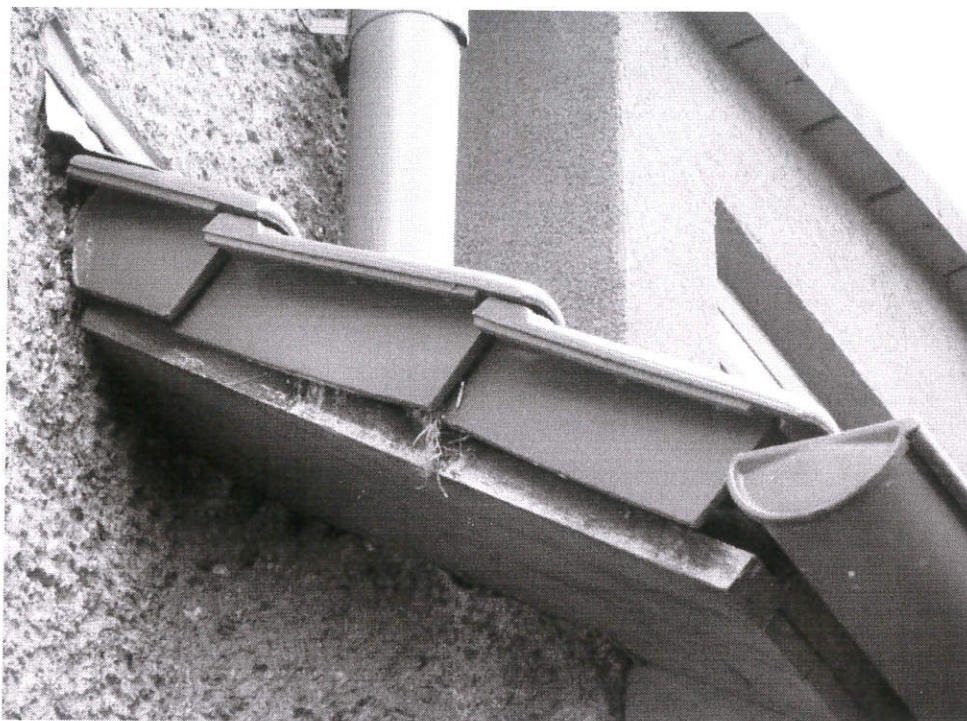
Fot. 12. Siedlisko wróbla na ścianie zachodniej w zbliżeniu (aut. Szymon Wójcik).

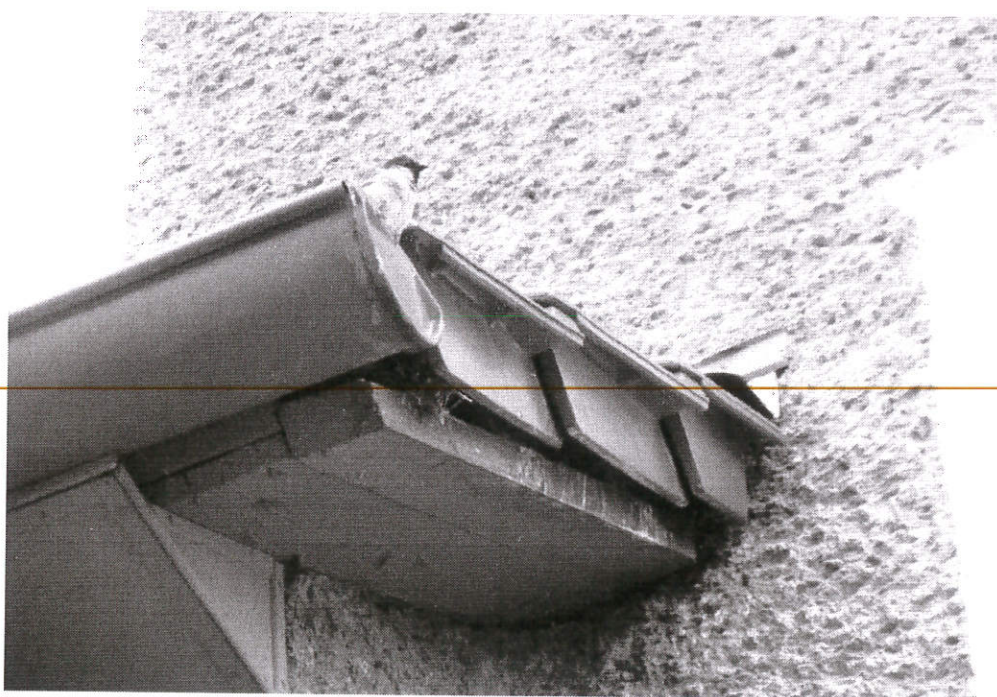
Fot. 13. Miejsce gniazdowania wróbla w zbliżeniu (aut. Szymon Wójcik).

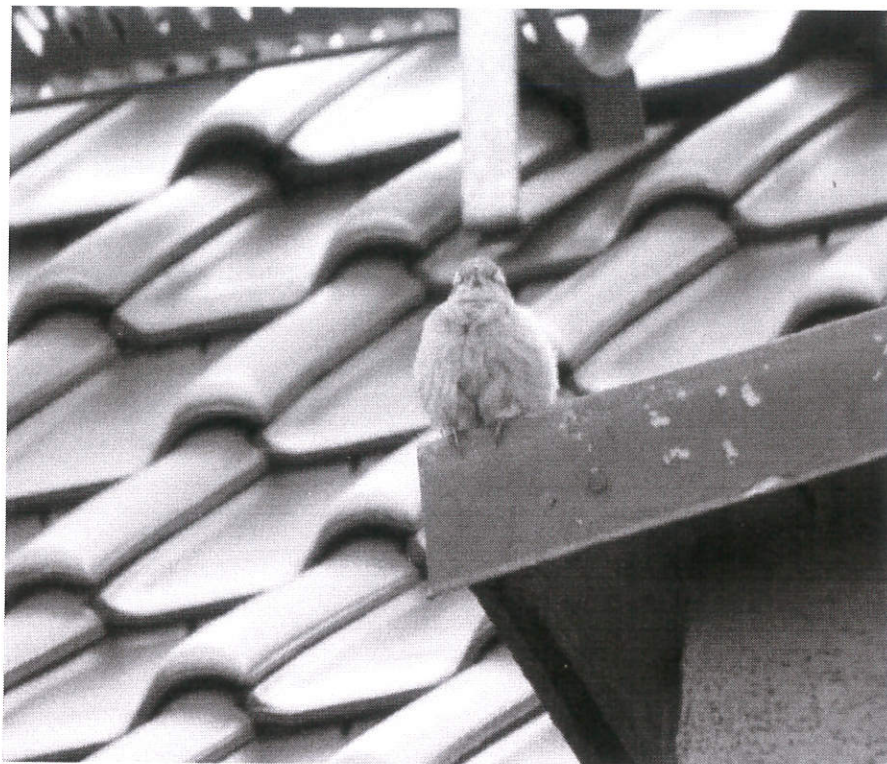
Fot. 14. Miejsca gniazdowania wróbla na ścianie wschodniej (aut. Szymon Wójcik).

Fot. 15. Siedlisko wróbla w zbliżeniu na ścianie wschodniej. (aut. Szymon Wójcik).

Fot. 16. Siedlisko wróbla w zbliżeniu (aut. Szymon Wójcik).

Fot.17. Wróbel przy miejscu gniazdowania na ścianie wschodniej (aut. Szymon Wójcik).

Fot.18. Widok budynku od strony północno - zachodniej, oznaczono miejsca gniazdowania wróbla (aut. Szymon Wójcik).

Fot. 19. Miejsca gniazdowania wróbla w zbliżeniu i wróbel przy gnieździe (aut. Szymon Wójcik).

Fot.20. Ściana zachodnia, wróbel przy miejscu gniazdowania na ścianie północnej (aut. Szymon Wójcik).

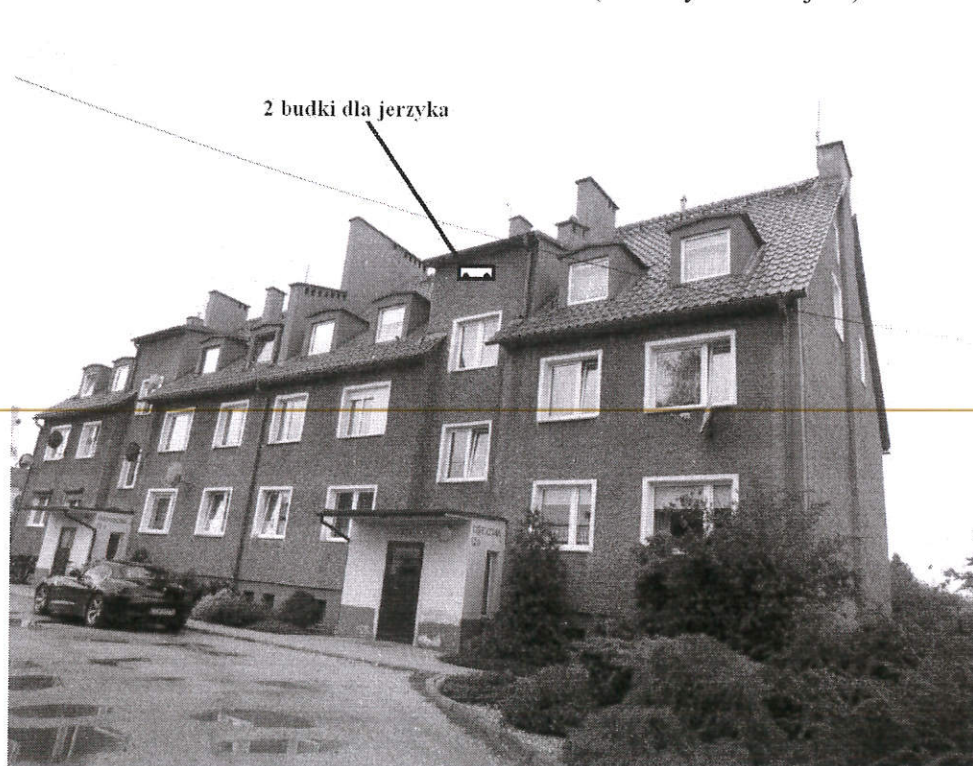
Fot.21. Miejsce gniazdowania wróbla i stare gniazda wróbla na ścianie północnej (aut. Szymon Wójcik).

Fot.22. Wróbel przy miejscu gniazdowania w narożniku północno – zachodnim (aut. Szymon Wójcik).

Fot.23. Siedlisko wróbla w zbliżeniu (aut. Szymon Wójcik).

Fot.24. Zalecane miejsce montażu 2 budek dla jerzyka na ścianie wschodniej (aut. Szymon Wójcik).

Fot.25. Zalecane miejsce montażu 4 budek dla jerzyka na ścianie północnej (aut. Szymon Wójcik).

Firma Milvus – Szymon Wójcik

Nawsie Kołaczyckie 29

38-213 Kołaczyce

NIP: 685 214 56 66

www.opinieornitologiczne.wroclaw.pl

e-mail: milvus@vp.pl

kom. 609 888 003

Milvus - Szymon Wójcik

Nawsie Kołaczyckie 29

38-213 Kołaczyce

NIP: 685-214-56-66